

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Journalen NB31

Citation: Kierkegaard, Søren: "Journalen NB31", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26*, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2009 , s. 104. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-nb31-txt-shoot-id5f311cbf-ff2b-4361-a008-3466a300ae04.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 26

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

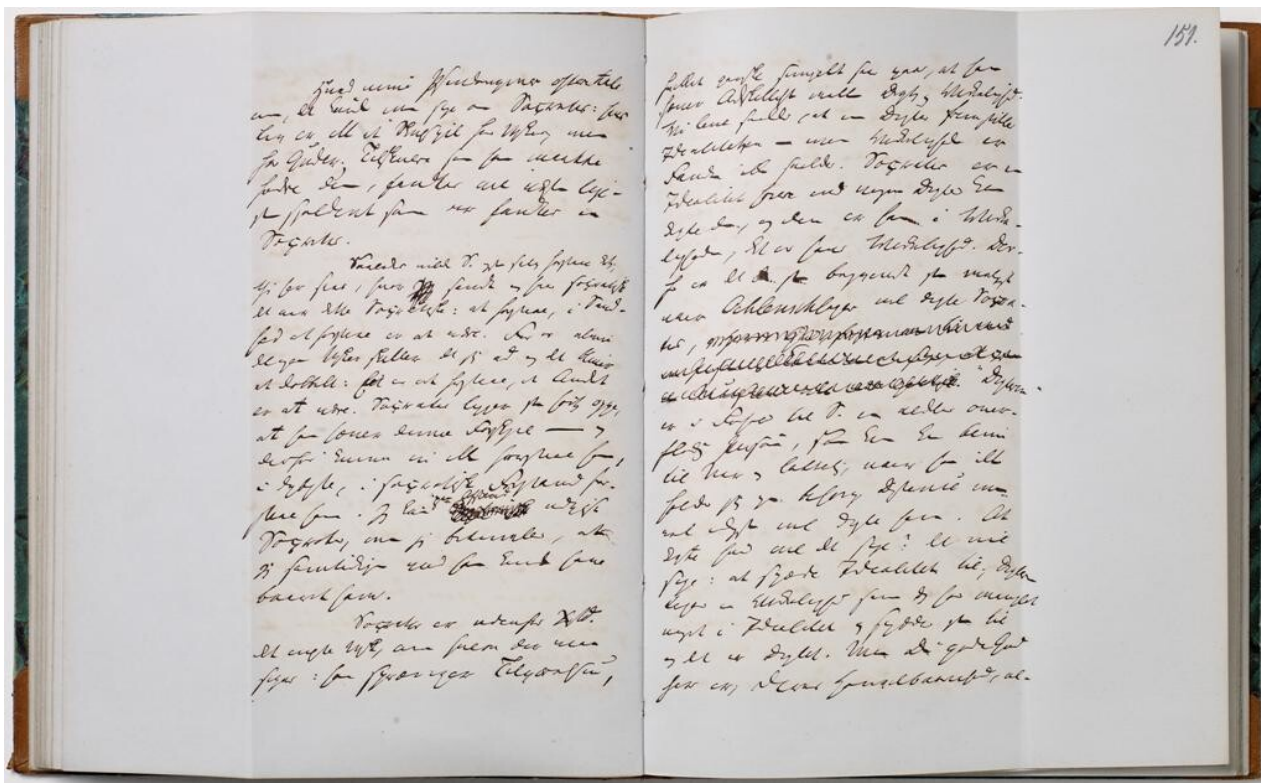
Det Skuffende ved Socrates.

Det Skuffende ved S. er, at hans Ironie er saa vittig, hans Intellectualitet saa eminent, at man fristes til derover reent at glemme, at det paa samme Tid er paa Liv og Død han handler.

Man læser Platos Apologie, man fortrylles: hvor uendelig vittig er han ikke, hvor pointeret i ethvert Ord han siger, hvor correct – – ak, og vi som ere forvænte med dette forbandede Skidt, at Maximum er at være Forf., vi fristes til at læse ham som var han en Forfatter, en vittig Forf., der maaskee endog vilde faae Ug af Journalerne – – og saa er det om Liv og Død S. spiller.

Mit Liv udviser efter en ringere Maalestok noget Lignende. Thi min personlige Existeren er meget mere værd og noget ganske anderledes Anstrengende end mine Skrifter. Men det forstaaes slet ikke af denne Theater-Slæggt, der lige som Elverpigerne ere hule i Ryggen, og vel ogsaa datere deres Herkomst fra Theater-Ægteskaber.

Men S. er eneste i sit Slags! En saa udviklet Intellectualitet, saa uendelig fiint gjennemdannet og tilspidset, at man skulde synes at et saadant Msk. maatte behøve al det Kjælerie al den Afstand fra Virkeligheden som en Digter, en Kunstner behøver – og at det saa er den haardføreste Skikkelse i Grækenland, der ikke paa et Studerekammer producerer, men i den meest afgjørende Virkelighed, med Alt paa Spil, med Døden for Øinene, gennemfører denne fine Intellectualitet saa fiin i hver en Replik, saa ubetalelig i selv den ubetydeligste Vending.

3. Journalen NB31, s. [150]-151. Optegnelsen NB31:94 med sletning af dobbeltkors på s. [150] og sletning af tre linjer på s. 151

Hvad mine Pseudonymer oftere tale om, det kunde man sige om Socrates: hans Liv er ikke et Skuespil for Msker, men for Guder; Tilskuere som han maatte fordre dem, fandtes vel næsten ligesaa sjældent som der fandtes en Socrates.

Saaledes vilde S. ogsaa selv forstaae det; thi her sees, hvor sandt og hvor socratisk det var dette Socratiske: at forstaae, i Sandhed at forstaae er at være. For os almindeligere Msker skiller det sig ad og det bliver et dobbelt: Eet er at forstaae, et Andet er at være. Socrates ligger saa høit oppe, at han hæver denne Forskjel - og derfor kunne vi ikke forstaae ham, i dybeste, i socratiske Forstand forstaae ham. Jeg kan paa Afstand udvise Socrates, men jeg betvivler, at jeg samtidigt med ham kunde have baaret ham.

Socrates er udenfor Xstd. det eneste Msk, om hvem der maa siges: han sprænger Tilværelsen, hvilket ganske simpelt sees paa, at han hæver Adskillelse mellem Digt og Virkelighed. Vi leve saaledes, at en Digter fremstiller Idealiteten - men Virkeligheden er Fanden ikke saaledes. Socrates er en Idealitet høiere end nogen Digter kan digte den, og den er han i Virkeligheden, det er hans Virkelighed. Derfor er det da saa bagvendt som muligt naar Oehlenschläger vil digte Socrates, ø-Herre-Gud, fristes man til med en Person i Comedien at sige, at ogsaa en Mursvend vil være poetisk. »Digteren« er i Forhold til S. en aldeles overflødig Person, som kun kan blive til Nar og latterlig, naar han ikke holder sig paa behørig Distance men vel endogsaa vil digte ham. At digte hvad vil det sige? det vil sige: at spæde Idealitet til; Digteren tager en Virkelighed som dog har manglet noget i Idealitet og spæder saa til og det er Digtet. Men Du gode Gud her er, Deres Høivelbaarenhed,

aldeles ikke Tale om at der behøves at spædes til, Socrates^s Idealitet er høiere, og er det just derved at den er Virkelighed. Digteren naar han vil digte kommer derfor her i samme Situation, som den Joh. Climacus omtaler i Forhold til en Taler, der i en Climax tager fejl af Directionen og stiger fra det Høiere til det Lavere, Digteren trækker S. ned – dog saa meget Socratisk har jeg dog nok i mig, at jeg forstaaer, at det fik jeg ikke Ø. til at forstaae.

Forunderlige socratiske Vanskelighed! Til at digte en Mand fordres dog vel først at forstaae ham. Men Socrates siger jo selv: »at forstaae det er at være det«; o, kjere Digter kunde Du forstaae det, saa vilde Du aldrig falde paa at digte det. Altsaa kan det kun blive digtet derved, at det ikke forstaas, eller at digte S. er eo ipso en Misforstaaelse, og at prise en Digter for i et Mesterværk at have digtet Socrates er at gjøre Nar af ham.

En stor Charakter, men som ikke havde den tilsvarende Intellectualitet ham kan Digteren digte ved at digte ham tilsvarende Intellectualitet til; eller omvendt ved at tildigte en eminent Intellectualitet noget Charakter. Men hvor Intellectualitet og Charakter er lige eminente der [er] Intet for Digteren.

Og hvor latterligt at en Digter vil tage fat paa S., – S. var jo netop beregnet paa at ende det Digteriske og at anbringe det Ethiske, hvor Pointen er: at det er Virkelighed.